

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een negatieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Science in de stedenbouw en de ruimtelijke planning (master) van de Artesis Hogeschool Antwerpen**

onderwerp	1. Inleiding
Accreditatierapport en -besluit (000475)	Bij brief van 19 april 2012 heeft het instellingsbestuur van de Artesis Hogeschool Antwerpen te Antwerpen een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Science in de stedenbouw en de ruimtelijke planning (master). Deze aanvraag is ontvangen op 19 april 2012 en ontvankelijk verklaard op 28 juni 2012.
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Luuk Boelens, rijkshoogleraar der planologie aan de Universiteit Utrecht, lid redactieraad van het vakblad Ruimte van de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning;

Leden:

- Nadine Engels, onderwijsdeskundige, hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel, actief binnen de Academische lerarenopleiding en de bachelor- en masteropleiding Pedagogische Wetenschappen;
- Wil Zonneveld, domeindeskundige, hoogleraar Stedelijke en Regionale Ontwikkeling bij Onderzoeksinstituut OTB/Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft;
- Philippe Van Wesenbeeck, domeindeskundige, directeur-manager van de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning bij de Stad Gent;
- Een student-lid ontbrak. Het evaluatieorgaan, de VLHORA, meldt dat geen student-lid kon worden voorgedragen wegens overmacht. De VLHORA gaf aan dat de commissie tijdens de visitatie studenten uitgebreid heeft bevraagd en dat het studentenperspectief aldus werd meegenomen.

Secretaris:

- Chara Baeyens, secretaris VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 13 en 14 december 2010. Het visitatierapport dateert van 1 maart 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De doelstellingen van de opleiding passen in een missie en visie. Dit acht de commissie een sterk punt. De missie van de opleiding is het opleiden en afleveren van multi-inzetbare generalisten. De commissie waardeert het dat de opleiding die keuze maakt in het vooropgestelde profiel. Toch vraagt zij de opleiding ervoor te waken dat de focus op multi-inzetbare generalisten niet ten koste gaat van het academisch niveau van de opleiding. De recent geformuleerde doelstellingen situeren zich volgens de commissie voldoende op het niveau van een academische master. Niettemin stelt de commissie dat de kortetermijndoelstellingen in het proces van academisering concreter dienen te worden uitgewerkt. De commissie beveelt aan ook de internationale aspecten in de visie breder en meer concreet uit te werken.

De opleiding heeft de eigen competenties en doelstellingen vergeleken met deze van de andere opleidingen in Vlaanderen. De geactualiseerde doelstellingen zijn ook getoetst bij internationale partnerinstellingen in Nederland en Engeland. De commissie waardeert dit. Zij is ook positief over de intentie van de opleiding om zich in de toekomst nog meer te vergelijken met andere nationale en internationale opleidingen. Het werkveld en de studenten waarderen het brede profiel van de opleiding ook omdat het hen toelaat eigen klemtonen te leggen in de samenstelling van hun opleidingstraject, in het bijzonder de masterproef. De commissie is van mening dat het wetenschappelijk karakter van de doelstellingen sterker moet worden benadrukt. Hoewel zij het bestaan van de resonantiegroep apprecieert, is de inspraak van relevante actoren uit het werkveld en de wetenschappelijke onderzoeksomgeving volgens de commissie beperkt. Tot slot vraagt de commissie meer aandacht voor een duidelijke communicatie van de doelstellingen naar de studenten, alle personeelsleden, het werkveld en het brede maatschappelijke veld.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Doelstellingen als voldoende.

Hoewel het opleidingsprofiel gewijzigd is, zijn de recent geactualiseerde doelstellingen nog niet vertaald naar het opleidingsprogramma. Hierdoor is de relatie met de opleidingsonderdelen nog te onduidelijk. Daarmee is het aan de commissie voor beoordeling voorgelegde programma momenteel geen adequate vertaling van de vooropgestelde missie en doelen. Ook in de studiegidsen voor studenten en op de website van de hogeschool vond de commissie nog geen verwijzingen naar de nieuwe doelstellingen. De aanwezige plannen met het oog op een verder doorgedreven academisering werden nog niet tot uitvoering gebracht. De commissie waardeert het dat de opleiding al een onderzoeks- en methodiekleerlijn heeft uitgewerkt, maar vraagt aandacht voor een snellere vertaling hiervan naar het opleidingsprogramma. Hoewel de opleiding blijkt geeft van duidelijke verbeteringen constateert de commissie dat de opleiding deze doelstellingen zonder krachtig actieplan op korte termijn niet zal bereiken. Het huidige opleidingsprogramma stelt studenten nog niet in de gewenste mate in staat de academische doelstellingen te realiseren. Teneinde het academiseringsproces in 2013 te voltooien, is het gewenst dat dit actieplan tot die tijd heldere deadlines vooropstelt. De commissie beoordeelt het facet Relatie doelstelling en inhoud als onvoldoende.

De commissie is van mening dat de opleiding een sterke professionele gerichtheid heeft. Het werkveld is tevreden over de professionele gerichtheid van het opleidingsprogramma, de brede focus van de opleiding en de aandacht voor ontwerp onderzoek. De academische gerichtheid van de opleiding wordt volgens de commissie momenteel nog onvoldoende gegarandeerd. Het beschikbare cursusmateriaal ontbeert nog een duidelijk internationaal academisch kader. De commissie dringt aan op meer integratie van actuele wetenschappelijke theorieën en onderzoeksmethoden in het cursusmateriaal. Er dient doorheen het opleidingsprogramma meer aandacht te zijn voor de onderzoeksvaardigheden en het kritisch-wetenschappelijk denken bij studenten. Om de onderzoeksattitude bij studenten te versterken, dient men hen meer in te schakelen bij het lopende onderzoek en de link tussen onderzoek en onderwijs te versterken. De commissie waardeert het dat de verantwoordelijken voor internationalisering initiatieven nemen om docenten en studenten te stimuleren tot mobiliteit en contact leggen met internationale partners. Maar ook hier is nood aan een gestructureerd plan dat voortvarend wordt geïmplementeerd. De commissie beoordeelt het facet Eisen academische gerichtheid als onvoldoende.

De commissie raadt de opleiding aan leerlijnen uit te werken en in te zetten om meer verticale en horizontale samenhang in het programma te creëren. De commissie is positief over het feit dat de opleiding streeft naar een nog evenwichtiger en meer samenhangend programma in de nabije toekomst. Zij is van mening dat de geplande hervorming van het opleidingsprogramma, waarbij de opleiding wil loskomen van het bestaande curriculum en vanuit de doelstellingen wil vertrekken, kansen biedt om ook meer verticale en horizontale samenhang in het programma te creëren.

De masteropleiding bestaat uit 2 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 120 studiepunten. Hiermee voldoet de opleiding aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een master.

Uit de gesprekken met studenten en alumni leidt de commissie af dat er op het moment van de visitatie geen indicaties zijn van een te zware studiebelasting. Alumni geven aan dat de combinatie van werken en studeren uitdagend maar haalbaar is. De opleiding organiseert

Pagina 4 van 14 geen formele studietijdmetingen bij studenten. De commissie adviseert de opleiding systematisch na te gaan welke factoren de studeerbaarheid van het programma belemmeren en acties te ondernemen om deze factoren weg te werken.

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de opleiding nog niet beschikt over een helder didactisch concept. Dit maakt dat de individuele docent de keuze voor werkvormen en werkmiddelen bepaalt en er weinig of geen aansturing en afstemming is op opleidingsniveau. De commissie raadt het uitwerken van een didactisch concept aan om het proces van afstemming tussen werkvormen en inhoud aan te sturen en het bereiken van de doelstellingen te bevorderen. De commissie waardeert sterk de wijze waarop de ontwerpstudio's vorm krijgen, daar deze het mogelijk maken te werken aan de dubbele doelstelling van ontwerp- en strategisch procesonderzoek. Ze is van mening dat dit opleidingsonderdeel als een rode draad doorheen de opleiding beschikt over een weloverwogen competentiegerichte didactische aanpak, waarbij de student in contact komt met authentieke ontwerptaken in een toenemende mate van complexiteit. Deze aanpak kan volgens de commissie als voorbeeld dienen om ook andere opleidingsonderdelen naar een hoger niveau van didactische afstemming te tillen en af te stemmen op de academische doelstellingen.

De commissie is van mening dat de communicatie over de evaluatiemomenten en beoordelingen goed verloopt. Op basis van de gevoerde gesprekken en de beschikbare documenten besluit de commissie dat de opleiding niet beschikt over een toetsingsbeleid dat de evaluatievormen koppelt aan doelstellingen, inhouden en werkvormen. Ze heeft eveneens twijfels over de variatie van de beoordelingsvormen. Uit de beschikbare examenvragen concludeert de commissie voorts dat het niveau van de examenvragen vaak nogal basaal is en niet voor alle opleidingsonderdelen voldoet aan het academisch niveau. Daarbovenop is volgens de commissie de beoordeling van de masterproeven onvoldoende gestructureerd en niet altijd consistent, ondanks de aanwezigheid van een masterproefreglement. De commissie waardeert het dat de opleiding al een verbeteringstraject uitzette om aan deze verbeteringspunten tegemoet te komen, door middel van een evaluatiematrix en een striktere opvolging daarvan. De commissie beoordeelt het facet Beoordeling en toetsing als onvoldoende.

Voor het maken van een masterproef hebben studenten uit de opleiding Stedenbouw en ruimtelijke planning de keuze tussen een ontwerpend onderzoek en een meer theoretisch basisonderzoek. Ze worden beperkt voorbereid op en begeleid bij het schrijven van een onderzoeksvoorstel in het opleidingsonderdeel kwaliteitszorg. De commissie waardeert de betrokkenheid van het werkveld bij het beoordelen van de masterproeven via zijn aanwezigheid in de jury, maar vraagt meer aandacht voor de academische vertegenwoordiging. De criteria met betrekking tot inhoud, structuur, volledigheid en helderheid en de leerdoelen voor de masterproef zijn erg algemeen geformuleerd en nog niet eenduidig uit de vooropgestelde eindcompetenties van de opleiding af te leiden. Mede door deze en andere factoren constateert de commissie dat het bereikte niveau van de masterproeven nog erg verscheiden is. Niet alle masterproeven die voldoende scores, geven blijken van een voldoende analytisch vermogen, kritische reflectie en onderzoeksvaardigheden. Vooral het aandeel literatuurstudie is volgens de commissie soms ondermaats. Dit neemt niet weg dat de commissie ook inzage had in masterproeven die van voldoende niveau waren en soms zelfs meer ingezet zouden kunnen worden voor publicaties.

Pagina 5 van 14 De opleiding kiest voor een brede instroom van studenten. Men grijpt de brede instroom ook aan om het programma een interdisciplinair karakter te geven. De commissie is van mening dat de opleiding een scherper beeld moet ontwikkelen over de wenselijke instroom. In het verlengde daarvan is de commissie van mening dat de opleiding moet nadenken over de rationale achter de schakelprogramma's om deze beter af te stemmen op de uiteenlopende ontwerpende en niet-ontwerpende instroomprofielen.

De visitatiecommissie maakt een negatieve afweging voor het onderwerp Programma en stelt dat de opleiding onvoldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. Hoewel de commissie meent dat de opleiding potentieel heeft om het programma in de toekomst te optimaliseren, stelt zij dat vooral de academische gerichtheid op het moment van het visitatiebezoek onvoldoende is voor de fase van academisering waarin de opleiding dient te zitten. De recent gewijzigde doelstellingen werden nog niet vertaald naar het programma, de leerlijnen zijn nog onvoldoende uitgewerkt – vooral met betrekking tot onderzoeksvaardigheden –, de relatie met lopend onderzoek, en de integratie van actuele wetenschappelijke en internationale theorieën en academische literatuur in het programma is momenteel onder de maat. Daarnaast ontbeert de opleiding een duidelijk toetsbeleid om de academische en competentiegerichte doelstellingen te kunnen evalueren. De groeiende samenhang van het programma, de haalbare studiebelasting, het wisselende niveau van de masterproeven en het voldoen aan de toelatings-voorwaarden kunnen deze tekorten onvoldoende compenseren.

De commissie beoordeelt het onderwerp Programma als onvoldoende.

De NVAO volgt de commissie in haar negatieve eindoordeel over het onderwerp Programma.

Inzet van personeel

De opleiding kiest voor een personeelsbestand met zowel voldoende academische als professionele achtergrond en wil het aanwervingsbeleid hierop afstemmen. Bij het aanwerven van nieuwe personeelsleden wordt voorrang gegeven aan doctorandi, doctores of personeel met ervaring in wetenschappelijk onderzoek. De inzet van personeel binnen onderzoeksprojecten is, ondanks de recente wijzigingen en aanwervingen, volgens de commissie op het ogenblik van het visitatiebezoek nog steeds beperkt. Niettemin waardeert de commissie de grote gedrevenheid van het personeel en de opleidingscoördinator, die zij tijdens het visitatiebezoek heeft ontmoet. Dit geldt ook voor de ondersteunende diensten. De commissie dringt aan op een snelle uitwerking van het geplande personeels- en professionaliseringsbeleid voor onderwijzend en administratief-technisch personeel. Hierbij dient voldoende aandacht te gaan naar de didactische vaardigheden van het personeel.

De commissie is tevreden over de professionele gerichtheid van het onderwijzend personeel. Er wordt bij de aanwerving van nieuwe personeelsleden voldoende geselecteerd op vakinhoudelijke expertise en praktijkervaring. Het academisch profiel van het docentencorps acht de commissie echter nog wat mager. Het onderwijs binnen de opleiding wordt volgens de commissie te weinig verzorgd door personeel dat betrokken is bij lopend onderzoek. Dit maakt dat er geen garantie is voor voldoende verbondenheid tussen onderzoek en onderwijs. Daarnaast kan het inzetten van personeel met een onderzoeksopdracht bij het begeleiden van masterproeven worden uitgebreid. De commissie meent dat de publicaties van de betrokken docenten en onderzoekers nog van onvoldoende academisch en internationaal niveau zijn. Ze dringt er op aan dat de opleiding

Pagina 6 van 14 een haalbaar plan met duidelijke streefdoelen en mijlpalen ontwikkelt, om in samenwerking met de universiteit de academische gerichtheid van het personeel te versterken.

De commissie meent dat een te groot aantal docenten een erg laag percentage tewerkstelling binnen de opleiding heeft. Ze betreurt dat de opleiding vooralsnog geen opdrachten creëert die onderzoek en onderwijs combineren. Op basis van de gevoerde gesprekken met de personeelsleden constateert de commissie bovendien dat de grote werkdruk hen blijkbaar belemmert in hun betrokkenheid bij onderzoeksprojecten. De commissie meent dat er een onevenwicht bestaat tussen de coördinerende en administratieve personeelsleden enerzijds en het aandeel onderwijzend personeel anderzijds. Daar de student-docentratio momenteel 31/1 bedraagt, stelt de commissie dat voldoende personeel beschikbaar moet blijven voor onderwijs en onderzoeksopdrachten. Ze vraagt de opleiding te waken over voldoende inzet van personeel binnen de kerntaken van onderzoek en onderwijs.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor de als voldoende beoordeelde facetten. De NVAO vraagt wel de nodige aandacht voor het academisch profiel van het docentenkorps, alsook voor de verbondenheid tussen onderzoek en onderwijs.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet Kwantiteit personeel.

De commissie maakt een positieve afweging voor het onderwerp Inzet van personeel, en stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De commissie is daarbij wel van mening dat de opleiding beschikt over te weinig personeelsleden om de kerntaken binnen onderwijs en onderzoek te kunnen dragen. Zij dringt ook aan op meer ondersteuning vanuit het departement en de universiteit, vooral ten aanzien van de inzet voor onderzoekstaken. De opleiding bezit volgens de commissie echter voldoende potentieel bij de personeelsleden om aan deze tekorten op korte termijn tegemoet te komen. De gedrevenheid en kwaliteit van het personeelsteam zouden volgens de commissie op korte termijn kunnen volstaan om de intenties inzake academische gerichtheid en de koppeling tussen onderzoek en onderwijs te realiseren, mits de nodige ondersteuning wordt geboden. De recente wijzigingen op beleidsniveau geven de commissie voldoende vertrouwen dat de opleiding hiervoor de nodige ruimte zal krijgen. De commissie beoordeelt het onderwerp Inzet van personeel als voldoende.

De NVAO volgt de commissie in haar positieve eindoordeel over het onderwerp Inzet van personeel.

Voorzieningen

De commissie is tevreden over de aanwezige infrastructuur waarover de opleiding beschikt. Studenten en personeel beschouwen de ligging van de campus in het centrum van Antwerpen als een pluspunt. Het wetenschappelijke en internationale aanbod van vakliteratuur in de bibliotheek dient verbeterd te worden, eventueel in samenwerking met de Universiteit Antwerpen. De commissie raadt de opleiding aan een fysieke onderzoeksruimte te installeren waarin onderzoekers en ander personeel meer met elkaar in contact kunnen komen en onderzoeksactiviteiten op elkaar kunnen afstemmen.

De studiebegeleiding binnen de opleiding verloopt voornamelijk informeel en op vraag van de studenten. De studenten lieten de commissie weten dat ze tevreden zijn over de

Pagina 7 van 14 aanwezige studiebegeleiding, mede dankzij de grote bereikbaarheid van docenten en de kleine lesgroepen. Toch meent de commissie dat de studiebegeleiding momenteel niet voldoende structureel wordt gegarandeerd. Ze raadt de opleiding aan de noden van studenten inzake studiebegeleiding na te gaan, en op basis hiervan een systeem en aanbod te voorzien dat alle doelgroepen bereikt. Ze ondersteunt de intentie van de opleiding om de redenen van drop-out grondig te onderzoeken en studiebegeleiding hierop af te stemmen.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Voorzieningen als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

De opleiding volgt het kwaliteitsbeleid van de Artesis Hogeschool Antwerpen. Gezien de historiek van de opleiding kent zij vanuit het informele kwaliteitszorgbeleid als CVO enige achterstand rond kwaliteitszorg. De beschikbare procedures en instrumenten inzake kwaliteitszorg werden nog niet geïmplementeerd binnen de opleiding. De commissie is positief over het initiatief van de SWOT-analyse waaraan elke opleiding aan de hogeschool regelmatig wordt onderworpen. Ze is van mening dat de opleiding nood heeft aan een duidelijk meetplan waarin alle bevragingen passen en gekoppeld worden aan toetsbare streefdoelen. Op basis van de gevoerde gesprekken en de ingekeken documenten besluit de commissie dat dergelijke streefdoelen momenteel niet aanwezig zijn. Het kwaliteitsbeleid wordt vooralsnog vooral op informele wijze georganiseerd.

De verbeteringstrajecten bevatten volgens de commissie duidelijke lijnen, maar dienen dringend tot uitvoering te worden gebracht en nadien te worden geëvalueerd volgens duidelijke en formele procedures. De commissie raadt de opleiding aan de verbeteringstrajecten te voorzien van meer expliciete targets, zodat duidelijk wordt gemaakt wanneer de opleiding wat wil bereiken.

De commissie heeft vastgesteld dat alle medewerkers, studenten, alumni en de vertegenwoordigers van het werkveld inspraakmogelijkheden hebben. Ze stelt zich wel vragen bij de beperkte vertegenwoordiging van alumni in de resonantieraad. De opleiding onderhoudt een stevig informeel netwerk. De commissie waardeert het in stand houden van deze open en informele overlegcultuur, maar meent dat deze kan worden aangevuld met een meer structurele inzet van overlegorganen, zoals de resonantiegroep. De terugkoppeling van resultaten van bevragingen en genomen verbeteringsinitiatieven is volgens de commissie een aandachtspunt binnen de opleiding.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor de als voldoende beoordeelde facetten, maar vraagt wel de nodige aandacht voor het verbeterbeleid.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet Evaluatie resultaten.

De commissie maakt een positieve afweging voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg en stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. Op basis van de verbeteringen die werden doorgevoerd tussen de periode waarin het zelfevaluatie rapport werd opgesteld en het visitatiebezoek plaatsvond, heeft de commissie voldoende vertrouwen in de al opgezette verbeteringstrajecten van de opleiding. De commissie heeft ook vertrouwen in het realiseren van een volhardend beleid in zowel financiële, programmatorische als personele zin, om in 2013 een voldoende zichtbaar

Pagina 8 van 14 resultaat te bekomen. De opleiding heeft aangetoond het belang in te zien van aanvullende formele procedures van kwaliteitszorg op de bestaande informele trajecten. Met duidelijke, toetsbare en gerichte streefdoelen en het vertalen van het centraal kwaliteitszorgbeleid naar het niveau van de opleiding is de commissie van mening dat de opleiding in staat is een degelijk kwaliteitszorgsysteem uit te werken.

De commissie beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als voldoende.

De NVAO volgt de commissie in haar positieve eindoordeel over het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Resultaten

De vertegenwoordigers van het werkveld lieten de commissie weten tevreden te zijn over het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden. De afgestudeerden van de opleiding vinden dan ook snel werk en worden voldoende voorbereid op de instap in het werkveld. Ook studenten en alumni zijn tevreden over het gerealiseerde niveau van de opleiding. De commissie bevestigt dat het bereikte professionele niveau binnen de opleiding goed is, maar meent dat het academische niveau kan worden verhoogd.

Op basis van de ingekeken masterproeven besluit de commissie dat het bereikte niveau van de masterproeven binnen de opleiding Stedenbouw en ruimtelijke planning nog te veel varieert en dat ze niet altijd het gewenste niveau van analyse, kritische reflectie en verwerking van wetenschappelijke literatuur bereiken. Desondanks blijken ook de duidelijk ondermaatse masterproeven wel te slagen. De commissie waardeert het dat de opleiding verbeteringsplannen heeft om het gerealiseerde niveau te verhogen, maar stelt vast dat deze plannen nog niet in uitvoering zijn. De samenwerking met de Universiteit Antwerpen biedt volgens de commissie mogelijkheden om het gerealiseerde niveau inzake academisering te verhogen, maar hiervan moet nog meer werk gemaakt worden. Verder meent de commissie dat het gerealiseerde niveau op het vlak van internationalisering vooruitgang boekt. Maar de commissie stelt tevens dat de doelstellingen die vanuit de visie op internationalisering werden opgesteld, nog niet zijn bereikt. De commissie stelt dat het academische niveau van de opleiding nog verhoogd dient te worden om de vooropgestelde doelstellingen te kunnen bereiken, via het installeren van opleidingsonderdelen die studenten expliciet voorbereiden op het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek.

De opleiding formuleerde pas recent streefcijfers. Er werd op het moment van het visitatiebezoek nog niet systematisch nagegaan of de opleiding aan deze streefcijfers voldoet. De opleiding heeft beperkt zicht op het studierendement. Er wordt geen systematisch onderzoek gevoerd naar de redenen van drop-out en de opleiding beschikt niet over een actieplan om hierin verandering te brengen. De commissie is positief over het gevoerde onderzoek naar de studieduur. Ze stelt vast dat van inspanningen om het studierendement op te voeren geen sprake is.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor het als voldoende beoordeelde facet Gerealiseerd niveau op basis van de tevredenheid van de stakeholders over het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden. De NVAO vraagt wel de nodige aandacht voor academisch niveau van de masterproeven.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet Onderwijsrendement.

Pagina 9 van 14 De visitatiecommissie maakt een positieve afweging voor het onderwerp Resultaten en stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De commissie is van mening dat de opleiding voldoende resultaten behaalt ten aanzien van de vooropgestelde doelstellingen. Hoewel er onvoldoende systematisch wordt nagegaan of deze doelstellingen worden bereikt, waardoor het rendement niet adequaat in kaart wordt gebracht, meent de commissie wel dat de minimale vereisten voor een academische opleiding worden bereikt. Het gerealiseerde niveau van de opleiding volstaat, en indien men inspanningen levert om methoden te ontwikkelen en metingen uit te voeren, moet de opleiding volgens de commissie op korte termijn in staat zijn aan te tonen dat ze voldoende rendement haalt.

De commissie beoordeelt het onderwerp Resultaten als voldoende.

De NVAO volgt de commissie in haar positieve eindoordeel over het onderwerp Resultaten.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden.

De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is reeds duidelijk zichtbaar en de reeds gerealiseerde plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gehaald;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in december 2010 een opleiding aantrof die nog aan het beginpunt stond van het academiseringsproces en stelt dat het academisch niveau van de opleiding nog verhoogd dient te worden om de vooropgestelde doelstellingen te kunnen bereiken. De commissie heeft het hierbij over de vier hoger aangehaalde criteria:

- de geformuleerde doelstellingen zijn op het niveau van een academische master, maar moeten nog vertaald worden in het opleidingsprogramma;
- de academische gerichtheid van het programma is onvoldoende gegarandeerd, waardoor ook de link onderwijs-onderzoek beperkt is;
- de beoordeling van de masterproeven voldoet niet aan het academisch niveau en is onvoldoende gestructureerd en niet altijd consistent;

- Pagina 10 van 14 – het bereikte niveau van de masterproeven is erg verscheiden;
- de academische gerichtheid van het personeel moet versterkt worden;
 - de wetenschappelijke onderzoeksomgeving is te beperkt, waardoor ook studenten amper voorbereid worden op en begeleid worden bij het schrijven van een onderzoeksvorstel.

De commissie is van oordeel dat op het ogenblik van de visitatie het academiseringsproces nog aan een beginpunt staat.

Gelet op de vaststellingen van de visitatiecommissie ten aanzien van het academiseringsproces, adviseert de NVAO om de bovenstaande aspecten mee te nemen in de herbeoordeling.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	O	2.1 eisen gerichtheid	O
		2.2 relatie doelstellingen - programma	O
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	O
		2.9 masterproef	V
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	O
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	O

Eindoordeel: negatief

Pagina 12 van 14 **4. Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	O
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: negatief

betreffende de accreditatie van de Master of Science in de stedenbouw en de ruimtelijke planning (master) van de Artesis Hogeschool Antwerpen

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met negatief eindoordeel voor de opleiding Master of Science in de stedenbouw en de ruimtelijke planning (master) van de Artesis Hogeschool Antwerpen goedgekeurd en wordt de opleiding niet geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Antwerpen wordt georganiseerd.

Overeenkomstig artikel 56 van voornoemd decreet van 4 april 2003 heeft dit besluit tot gevolg dat de opleiding vanaf het academiejaar 2013-2014 niet meer kan worden ingericht en dat de graad van Master niet meer kan worden uitgereikt, onverminderd de mogelijkheden bij de Vlaamse regering een georganiseerd beroep in te stellen (artikel 60quater van het decreet van 4 april 2003) of om een tijdelijke erkenning aan te vragen (artikel 60bis van het decreet van 4 april 2003)².

Den Haag, 23 januari 2013

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 8 januari 2013 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een tekstuele aanpassing.

² De artikelnummers verwijzen naar de situatie voor de wijzigingen uit het decreet van 6 juli 2012 – cfr. artikel 48 van dat decreet.

Pagina 14 van 14 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Artesis Hogeschool Antwerpen
– adres instelling	Keizerstraat 15, B-2000 Antwerpen
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Science in de stedenbouw en de ruimtelijke planning
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	120 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Antwerpen
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Industriële wetenschappen en technologie, architectuur
– bijkomende titel	geen